

Силабус навчальної дисципліни

Назва дисципліни	Екскурсознавство
Викладачі	канд. пед. наук, доцент Тюска Валентина Борисівна
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	<u>6</u> кредитів / <u>180</u> годин
Вид підсумкового контролю	екзамен
Профайл викладачів, сторінка дисципліни в CMS	Сайт кафедри івент-індустрій, культурології та музеєзнавства http://kulturologiya.rv.ua
E-mail:	valentunatiuska@ukr.net
Посилання на освітній контент дисципліни в CMS Moodle (за наявності) або на іншому ресурсі	
Мова викладання	Українська
Консультації	<i>Очні консультації:</i> к-сть годин і розклад присутності на кафедрі згідно з графіком консультацій <i>Он лайн- консультації:</i> Розклад присутності викладача на спеціальному форумі в інтернет мережах Coogle Meet, Zoom (за створеними посиланнями). Спілкування із студентами через електронну пошту викладача; після запрошення викладачем групи здобувачів до дистанційного навчання через zoom або meet ; опрацювання необхідної інформації через Viber, Facebook; використання авторського профілю Google Scholar

Цілі навчальної дисципліни

Метою даного курсу є формування у здобувачів теоретичних, професійних знань і практичних навичок, що дасть їм змогу самостійно організовувати й планувати екскурсійну діяльність як важливу складову музейної галузі; розробляти й проводити екскурсії; здійснювати екскурсійне обслуговування.

Звідси конкретизуються наступні **завдання** вивчення цього курсу:

- розкрити понятійно-термінологічний апарат екскурсознавства;
- розкрити особливості створення інноваційного екскурсійного продукту;
- висвітлити специфіку методики проведення оглядових і тематичних екскурсій;

- оволодіти знаннями з організації екскурсійного обслуговування в музейній галузі;
- розкрити понятійний апарат екскурсійної справи;
- вивчити основні етапи підготовки екскурсії;
- сформуванати розуміння образу екскурсовода та екскурсійну майстерність;
- виявити основні напрями та тенденції розвитку екскурсійного обслуговування в сучасних умовах;
- набути навичок роботи з нормативними матеріалами щодо організації екскурсійної діяльності в музеях;
- застосовувати теоретичні знання у вирішенні практичних завдань.

В результаті вивчення даного курсу здобувачам вищої освіти першого (бакалаврського) рівня знань повинен

знати:

- історію екскурсійної справи,
- основні положення екскурсійної теорії,
- основні поняття та терміни екскурсознавства,
- класифікацію екскурсій та вимоги до основних видів екскурсій;
- методикку підготовки екскурсій та її методичне забезпечення.

вміти:

- володіння технологічними особливостями розробки та ведення екскурсії,
- організовувати форми масової екскурсійної діяльності,
- володіти методикою особливості проведення різних видів екскурсій,
- розробляти покази та розповіді для екскурсії,
- підібрати необхідний фактичний матеріал;
- вивчити екскурсійний матеріал;
- підготувати індивідуальний текст екскурсії на конкретну тему;
- скласти технологічну карту екскурсії;
- використовувати методичні прийоми на практиці;
- брати участь у популяризації екскурсійних можливостей свого рідного краю.
- проектувати процес обслуговування відвідувачів музею.

У процесі вивчення дисципліни з.в.о. мають оволодіти наступними компетентностями:

Загальні компетентності (ЗК) -

1.ЗК12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК) -

1.СК04. Здатність розуміти та інтерпретувати джерела культури (писемні, речові, візуальні) з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, антропологічного, політичного, релігійного, екологічного тощо).

Програмні результати навчання: (ПР)

1.ПР05. Збирати, упорядковувати та аналізувати інформацію щодо культурних явищ, подій та історико-культурних процесів.

2.ПР08. Інтерпретувати культурні джерела (речові, друковані, візуальні, художні) з використанням спеціальної літератури та визначених методик, аргументовано викладати умовиводи щодо їх змісту.

Передумови вивчення дисципліни для формування програмних результатів навчання та компетентностей

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Екскурсознавство» належить до вибіркової навчальної дисципліни, освітній компонент циклу професійної підготовки;

- при вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін (пререквізитів): Вступ до спеціальності, Тренінг ділових комунікацій, Українська культура.

Мотивація здобувачів вищої освіти полягає:

- ✓ формування почуття задоволення від пізнання нового;
- ✓ усвідомлення розширення власних перспектив у плані знайомства з дійсністю, відкриття невідомих сторін оточуючої дійсності – закономірностей творчості;
- ✓ формування стійкої тенденції до продовження управлінської діяльності;
- ✓ вузькі соціальні мотиви (прагнення отримати схвалення, посісти гідне місце в соціальній групі, підтвердити свій статус, підвищити рівень креативності);
- ✓ мотиви соціального співробітництва, спілкування з іншими людьми упродовж здобуття вищої освіти.

Спільна (групова) діяльність здобувачів вищої освіти при вивченні дисципліни може бути:

- 1) за рівнем навчальних можливостей здобувачів – гомогенною та гетерогенною;
- 2) за особливостями розподілу навчальних завдань – однорідною, диференційованою, кооперованою, індивідуально -груповою;
- 3) за часом функціонування – пролонгованою та локальною.

Самостійна діяльність здобувачів вищої освіти при вивченні курсу передбачає:

- ✓ підготовку до аудиторних занять та опрацювання матеріалу практичних робіт;
- ✓ вивчення окремих тем або питань змістового модуля, які у робочій програмі винесено на самостійне опрацювання;
- ✓ підготовку рефератів та реферативних повідомлень, виступів на заняттях;
- ✓ виконання завдань для самоконтролю, що передбачає розв'язання практичних завдань, проходження тестів, відповідей на питання тощо.

Перелік тем

- Тема 1. Екскурсознавство як наука.
- Тема 2. Екскурсознавство : історичний аспект.
- Тема 3. Сутність, функції, ознаки екскурсій.
- Тема 4. Класифікація екскурсій та їх тематика.
- Тема 5. Екскурсійна методика.
- Тема 6. Технологія підготовки нової екскурсії.
- Тема 7. Екскурсійна методика проведення екскурсії.
- Тема 8. Вимоги до техніки проведення екскурсії.
- Тема 9. Особливості проведення різних видів екскурсій.
- Тема 10. Професійна майстерність екскурсовода.

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна

1. Бабарицька В. Екскурсознавство і музеєзнавство: Навч. посібник К.: Альтерпрес, 2007. 464 с.
2. Бабарицька В. К. Основи професійної майстерності екскурсовода // Екскурсознавство і музеєзнавство : навч. посіб. К., 2007. Ч. 2. С. 141–241.
3. Грибонова С. В. Тематичні напрями екскурсій як відображення культурно-пізнавальних інтересів української молоді в другій половині XIX – на початку XX ст. [Електронний ресурс]. *Гілея: наук. вісн. Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. К., 2012. Вип. 56. С. 1–18.* – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2012_56/Gileya56/I5_doc.pdf. – 13.12.12. – Назва з екрану.
4. Історія екскурсійної діяльності в Україні : навч. посіб. : для студ. ВНЗ / В. К. Федорченко, О. М. Костюкова, Т. А. Дьорова, М. М. Олексійко ; М-во освіти і науки України, Київ. ун-т туризму, економіки і права. К. : Кондор, 2010. 164 с.
5. Кифяк В. Ф. Класифікація екскурсій та організація їх підготовки і проведення // *Організація туризму : навч. посіб. Чернівці, 2011. С. 88–95.*
6. Кобзова С. М. Досвід використання сучасних технологій та методів у процесі підготовки майбутніх фахівців сфери туризму до проектування регіональних маршрутів [Електронний ресурс] *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2010. № 4. С. 305–314.* – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pednauk/2010_4/305.pdf. – 20.12.12. – Назва з екрану.
7. Лисенко С. Г. Про організацію безпечної роботи з групою під час екскурсії [Електронний ресурс] *Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. Луган. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Луганськ, 2010. № 15. С. 180–187.* – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vlush/Ped/2010_15/30.pdf. – 18.12.12. – Назва з екрану.
8. Мальцева Л. В. “Організація екскурсійних послуг” як навчальна дисципліна [Електронний ресурс] *Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка / Луган. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; голов. ред. В. С. Курило. Луганськ, 2012. № 4, ч. 2. С. 159–163.* – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vlush/Ped/2012_4_2/24.pdf. – 13.12.12. – Назва з екрану.
9. Сокол Т. Г. Основи екскурсознавства // *Основи туристичної діяльності : підручник / М-во освіти і науки України ; за заг. ред. В. Ф. Орлова. К., 2006. С. 169–186.*
10. Федорченко В. К. Історія екскурсійної діяльності в Україні: Навч. Посібник К.: «Кондор». 2004. 166 с.
11. Чагайда І. М. Екскурсознавство. Навчальний посібник. К.: «Кондор», 2004. 204 с.

Допоміжна

1. Актуалізація науково-технічної спадщини в пам'яткоохоронній та музейній діяльності / під заг ред. Гріффена Л. О.; кол. авт.: Белікова Л. Д., Бойко М. І., Бородканич Н. П., [та ін.]: Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК. Київ: Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК, 2014. 296 с.

2. Актуальні питання виявлення і дослідження пам'яток історії та культури. Ч. 1. Київ: Ін-т історії України НАН України, 1999. 255 с.
3. Акуленко В. І. Охорона пам'яток культури в Україні (1917–1990). Київ: Вища шк., 1991. 274 с.
4. Бевз М. В. Методологічні аспекти збереження, реставрації та регенерації заповідних містобудівних ансамблів і комплексів. *Проблеми збереження і використання культурної спадщини в Україні: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції*. м. Святогірськ Донецької області 25–27 травня 2005 року. Слов'янськ, 2005. С.14–20.
5. Бондаренко Г. В. Історичне краєзнавство Волині. Луцьк : РВВ “Вежа”, 2003. Книга 1. 247 с.
6. Бондаренко Г. В. Історичне краєзнавство Волині. Луцьк : РВВ “Вежа”, 2003. Книга 2. 215 с.
7. Вайдахер Фрідріх. Загальна музеологія. Посібник . Львів, Літопис, 2005. 628 с.
8. Вечерський В. В. Українські дерев'яні храми. Київ: Наш час, 2007. 271 с.
9. Вечерський В. Фортеці й замки України. Київ: Науково-дослідний інститут пам'яткоохоронних досліджень, 2011. 664 с., 619 іл.

Інформаційні (інтернет) ресурси

Бібліотеки

Наукова бібліотека Рівненського державного гуманітарного університету
33000 м. Рівневул. Пластова, 41. тел. 22-59-15.

Обласна наукова бібліотека – 33000, м. Рівне, майдан Короленка, 6. тел. 22-10-63. Сайт кафедри – URL://kulturologiya.rv.ua/

1. <http://www.nbuv.gov.ua/> – сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.
2. <http://mari.kiev.ua/> – сайт Інституту проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України.
3. <http://etnolog.org.ua/> – сайт Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАНУ.
4. <http://www.izbakurnog.historic.ru/> - електронна бібліотека по міфології.
5. <http://bibliotekar.ru/> – електронна бібліотека історико-культурного спрямування.
6. www.gumer.info/ – електронна бібліотека з гуманітарних наук.
7. <http://freelib.in.ua/> – безкоштовна електронна бібліотека.
8. <http://yanko.lib.ru/> – електронна бібліотека.

Режим доступу:

www.rshu.ua/naukova-robota/naukova-biblioteka

www.library.rshu.edu.ua

<http://www.dffd.gov.ua/>

<http://www.dissertacia.com>

<http://aspirant.com.ua/>

<http://osvita.ua>

<http://www.mon.gov.ua>

<http://www.novadoba.org.ua>

<http://lesson-history.narod.ru>

<http://www.teacher.syktsu.ru>

<http://ostriv.in.ua/>

<http://zakon.rada.gov.ua>

<http://users.kpi.kharkov.ua>

<http://www.library.edu-ua.net>

<http://www.rshu.edu.ua>

<http://www.kulturologiya.rv.ua>

Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для:

- комунікації та опитувань;
- виконання домашніх завдань;
- виконання завдань самостійної роботи.

Програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності: операційна система Windows, MS Office.

Види та методи навчання і оцінювання

Код компетентності (згідно ОПП)	Назва компетентності	Код програмного результату навчання	Назва програмного результату навчання	Методи навчання	Методи оцінювання результатів навчання
ЗК12.	Здатність зберігати та примножувати	ПРН 5.	Збирати, упорядковувати та аналізувати	МН2, МН4, МН5	МО5, МО7, МО9

	моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя		інформацію щодо культурних явищ, подій та історико-культурних процесів		
		ПРН 8.	Інтерпретувати культурні джерела (речові, друковані, візуальні, художні) з використанням спеціальної літератури та визначених методик, аргументовано викладати умовиводи щодо їх змісту	МН1, МН2, МН4, МН5	МО2, МО4, МО5
СК 04.	Здатність розуміти та інтерпретувати джерела культури (писемні, речові, візуальні) з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, антропологічного, політичного, релігійного, екологічного тощо)	ПРН 5.	Збирати, упорядковувати та аналізувати інформацію щодо культурних явищ, подій та історико-культурних процесів	МН1, МН2, МН4	МО2, МО6, МО7
		ПРН 8.	Інтерпретувати культурні джерела (речові, друковані, візуальні, художні) з використанням спеціальної літератури та визначених	МН2, МН4, МН5	МО5, МО7, МО9

			методик, аргументовано викладати умовиводи щодо їх змісту		
--	--	--	---	--	--

Методи навчання

МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);

МН2 – практичний метод (практичні заняття);

МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);

МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);

МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання;

МН6 – самостійна робота.

Методи оцінювання результатів навчання

МО1 – екзамен;

МО2 – усне та письмове опитування;

МО5 – командні проекти;

МО6 – реферати, есе;

МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

МО8 – презентації та виступи на наукових заходах;

МО9 – захист практичних робіт.

Система та критерії оцінювання

у Рівненському державному гуманітарному університеті

Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми / виду діяльності може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в розподілі балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ за такими рівнями та критеріями:

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує	Високий (творчий)	відмінно	о

			відповіді, самостійно розкриває власні здібності			зараховано
82-89	B	добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64-73	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	зараховано
60-63	E	задовільно	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно	здобувач вищої освіти			

		з обов'язкови м повторним вивченням дисципліни	володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів		
--	--	--	--	--	--

Рейтингова оцінка з.в.о. формується шляхом сумування кількості балів, якими оцінюється сформованість знань, умінь і навичок під час засвоєння змісту елементів модуля.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Залік, 6 семестр

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота										Сума	
Змістовний модуль 1											Підсумковий тест
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	20	
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		
Модульний контроль - 20											

Приклад критеріїв по видах діяльності

№ з.п.	Вид навчальної діяльності	Оціночні бали	Кількість балів
T1- T10	Робота на лекційних заняттях, опорні конспекти лекцій	1	60
	Виконання завдань під час практичних занять	3	
	індивідуальне опитування та участь в обговоренні під час практичних занять	4	
	Виконання завдань самостійної роботи		
	Модульний контроль (контрольна робота / колоквиум / тестування)	20	20
Підсумковий тест		20	20
Разом		100	

Політика дисципліни

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу у РДГУ, Положення про академічну доброчесність, Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти, Положення про практики, Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти.

Кожен викладач ставить здобувачам вищої освіти систему вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти на заняттях, доводить до їх відома методичні рекомендації щодо виконання різних видів робіт. При цьому обов'язково враховуються присутність на

заняттях та активність під час практичного заняття; (не)допустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Політика доброчесності

Здобувач вищої освіти виконуючи самостійну або індивідуальну роботу повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.